

ne kadar çoktular, ne kadar çocuktular

"Çocuklar özel olarak korunmalı, yasa ve gerekli kurumların yardımı ile fiziksel, zihinsel, ahlaki, ruhsal ve toplumsal olarak sağlıklı normal koşullar altında özgür ve onurunun zedelenmeyecek şekilde yetişmesi sağlanmalıdır. Bu amaçla çıkarılacak yasalarda çocuğun en yüksek çıkarları gözetilmelidir."
(Çocuk Hakları Beyannamesi 2. madde)

olup biteni anlamaya çalışırken
anlayamayışını, çocukluğuna yordu

Yıllardır T.C. devleti dünyada tek çocuk bayramı olan ülke olmakla ve bu vesileyle çocuklarına verdiği önemle övünür. Bu önemli günde yapılan konuşmalarda geleceğinin garantisinin çocuklarda olduğu politikacısından askerine kadar herkesce önemle vurgulanır. Ancak şu ana kadar çok sık karşılaştığımız gibi söylenenler sokakta uygulananlarla tezdendir. Çocuklarımız ucuz işgücü olarak ağır işlerde çalıştırılırken, sokaklarda mendil satarlarken, dilenirken karşımıza çıkarlar, yetişkinler tarafından çeşitli istismara maruz kalırlar. Devlet sadece bakar, bakar ama geleceğinin garantilerini görmez. Bu görmezden gelmenin, yok saymanın son dönemlerde ön plana çıkan yanı ise taş atan çocuklar ve onlara yüzyıllara varan cezalar verilmesi.

Çocukların gözaltına alınmasıyla başlayan kötü muamele ve işkence sokakta başlayıp, polis otosunda, karakolda devam etmekte, ardından yargılanma sürecinde yaşanan hukuksuzluklar ve beraberinde cezaevinde yaşanan hak ihlalleriyle devam etmektedir.

ÇOCUKLAR VE RAKAMLAR...

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi tarafından hazırlanan rapora göre, 2009'da yaşları 12 ile 18 arasında değişen 267 çocuk hakkında Diyarbakır Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemelerinde ceza davası açıldı. Haklarında toplam 240 yıldan 688 yıla kadar hapis cezası istenen 78 çocuk, yargılama sonucunda toplam 175 yıla mahkûm edildi. Yine Adana Şubesinin hazırladığı rapora göre, 2009'da yaşları 13 ile 18 arasında değişen 3.155 çocuk gözaltına alındı. Gözaltına alınan 122 çocuk toplumsal olaylar nedeniyle gözaltına alındı. Bunlardan 54'ü tutuklandı. 48 çocuğa kolluk güçlerine taş atıkları ve örgüt propagandası yaptıkları gerekçesiyle toplam 203 yıl 3 ay 15 gün ceza verildi.

Son yaşadıklarımızdan örnekler: Polise taş atmaktan 1 ay tutuklu kalan Elif A.'nın, 2007-2008 eğitim-öğretim yılı sonunda Diyarbakır Anadolu Lisesi birincisi olarak karnesini dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'ten aldı, ancak şu an 15 yıl hapisle yargılanıyor. Tutuklanan Batman Fen Lisesi öğrencilerinden Kendal A. hakkında hazırlanan iddianamede 19.5 ila 44.5 yıl arası hapis cezası isteniyor. Çocukları okula kazandırmak için kampanyalar düzenleyenler aynı çocukları okul yerine hapis hanesine göndermekte hiç tereddüt göstermiyorlar.

Çocuk bayramında geleceğimiz olarak kast edi-

SULTAN KARAKUŞ

len çocukların Kürt çocukları olmadığı bu tutumlarla ortaya konuluyor. Öyle ki çocuk haklarını savunan, vakıflarda onlar için kampanyalar, yardımlar düzenleyenlerin asıl derdinin onları kimliklerinden kurtarmak olduğu anlaşılıyor. Yoksa aynı çocuğa bir zaman kucak açılırken, taş attığın zaman 'bunları asmak gerekir' diyenlerin düşünceleri başka nasıl açıklanır? Adana valisinin açıklamaları hatırlanır: "Gözümüzde çok büyütürsek telaşa kapılırız. Telaşa kapılsak sert davranırız, çocuklarımızı üzeriz. Bilesiniz ki bize gelen emirler, kanunlarla bu işi sıkı tutuyoruz. 75 milyonuz. Sırça köşkte yaşıyoruz. Sırça köşkte yaşayanların camlarına taş atarlar. Bizim de görevimiz taş atanların camı kırmasını önlemektir. Gerekirse çocukları ailelerinden mahkeme kararıyla devlet korumasına alırız."

Evet, sırça köşkten bakınca bu çocuklar için ne düşündüğünü anlamak pek de zor değil. Devlet korumasına almakla aileleri tehdit eden vali emnim şunu da çok iyi biliyordur: şu an hapis hanesinde, devletin soluğunun hissedildiği yerde çocuklar işkenceye maruz kalıyor. Devlet çocuklara böyle mi koruma sağlayacak acaba?

ÇOCUKLAR VE YASALAR...

Demokratik açılımla beraber çözüleceği beklenen sorunlardan biri de çocukların sözkonusu du-

rumuydu. Ancak hükümet "taş atan çocuklar yasası" olarak bilinen yasa tasarısını görüşmelere başlamadan erteledi. Tasarıya göre, Terörle Mücadele Kanununun "terör suçları" tanımını yapan ve ilgili maddeleri sıralayan 3. maddesi ile "terör amacı ile işlenen suçlar" başlıklı 4. maddesinde yazılı suçlar, çocuklar için uygulanmayacak. Yaş ayırımı yapılmaksızın, "terör" suçu işleyen tüm çocuklar, "çocuklar için kurulan mahkemelerde" yargılanacak. Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili olarak da çocuklar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması, seçenek yaptırımlara çevirmeye ve ertelemeye ilişkin hükümler uygulanacak. Bu değişikliklerle, çocuklar hakkında verilen hürriyeti bağlayıcı cezalar, para cezasına çevrilecek. Bunların meslek ve sanat edindirme kurslarına katılması veya kamuya yararlı bir işte çalıştırılması sağlanacak. Ancak şu an için kısmi anlamda iyileşme sayılabilecek bu tasarı görüşülmeden ertelendi.

Çocukların özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde yargılanmaları ve cezalandırılmaları

gerek Türkiye'nin taraf olduğu BM çocuk hakları sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gerekse Anayasa hükümlerine aykırılık taşımaktadır. AİHM çocukların yargılanmalarının yetişkinlerden ayrı ve daha özenli yürütülmesi gerektiğini, çocuklara özgü soruşturma ve yargılama tedbirlerine başvurulmasını düzenlemektedir. Çocuklar hakkında talep edilen cezalar TCK'nın örgüt üyeliğini düzenleyen maddeleriyle, TMK ve 2911 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüş kanununa dayanılmaktadır. Yani, çocuklar yetişkinlerle aynı çerçevede yargılanarak mahkûm edilmektedir. Bu nedenle acilen TMK'nın ilgili maddeleri kaldırılmalıdır. Kanunla ihtilafa düşmüş tutuklu çocukların, çocuğun yüksek yararı ilkesi uyarınca bırakılmaları sağlanmalıdır.

Peki çocuklar üzerinde bu süreçlerin nasıl etkileri olacak?

Herşeyden önce çocuklar kişilik gelişiminin önemli bir döneminde işkenceye ve şiddete maruz kalıp, hapis hanelerde kalmaları özgüven eksikliği, öfke kontrolsüzlüğü ve anti sosyal kişilik bozukluğu gibi problemlere yol açacaktır. Kendine, insanlara ve topluma karşı geliştirilecek güvensizlik ve kendini güvende hissedememe duyguları yeni sorunları doğuracaktır.

Ve unutulmaması gereken tek şey onlar sadece çocuk...Ve yaşadıklarını anlamlandırmak onlar için çok zor...